

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

NEDĚLE 9.6.2019
Fabrika **SVITAVY**

ANTRÉ...

Letos nás každé ráno v redakci vítá graficky pojatý legrační meteorologický pozdrav, který pro nás vytváří Eva Chlubnová, pracovnice Fabriky. Dnes tam stálo, že má svátek Medard. Ve středověku se lidé modlili ke sv. Medardovi, franckému biskupovi, který žil v 1. století n. l. Považovali ho za ochránce a patrona sedláků, měl na starosti úrodu polí a vinic. Také pomáhal při horečce a choromyslnosti. Moje babička říkávala: **Medardova kápě, čtyřicet dní kape.** Jako dítě jsem si 8. června přávala, aby nepršelo. Už nejsem dítě a moc bych si přála, aby pršelo (a asi nejsem sama). Kéž by pršelo 40 dní a nocí! Kéž by se naplnily podzemní rezervuary, hladiny vod se vyrovnaly. Dnes je nadějně zataženo, ale šedá obloha je zatím na vodu skoupá. V představení **Přehánka**, které otevíralo divadelní část přehlídky, však pršelo deset let bez zastávky, a to už bylo moc.

Brněnský bubeník Zdeněk Kluka (člen kapely Progres a Čankišou) jednou vyprávěl, jak si kupoval **dešťovou hůl**. Prý ji velmi pečlivě vybíral, zkoušel mnoho holí. A do čtrnácti dnů přišly velké povodně. Mezi 4. a 8. červencem spadla na řece Moravě a Odře místy až polovina ročního úhrnu srážek. Psal se rok 1997. Minulý rok, když jsem byla na návštěvě u Jiřiny Lhotské, bylo ukrutné sucho. V koutě pokoje jsem objevila dešťovou hůl. Vzpomněla jsem si na Zdeňka a začala na ni „hrát“, přesýpat mušličky. Do hodiny přišla bouřka, ačkoliv radary hlásily slunečno.

Možná, že novověk stvoří nějakého nového světce, který bude umět spustit déšť: Drameďe, naplní oblaka a sešli déšť, ať prší, voda zurčí (po lučinách) a šumí (po skalínách), kape a pleská, vře a zpívá tak, jako jsem to slyšela dnes ráno. Byla to kašna na náměstí.

Přemýšlím, jestli se dnes někdo jmenuje Medard. Třeba Medard Hulák, Medard Pálenský, Medard Provazník, Medard Weinlich, Medard Manda, Medard Fijka, Medard Černík, Medard Matuš, Medard Pekárek, Medard Kováč, Medard Pokorný, Medard Žibrický nebo Medard Marušák... A říkalo by se mu Mede! A začalo by pršet.

Veronika Deštíková

ZAPSALI JSME...

... NA BESEDĚ LEKTORSKÉHO SBORU S RECITÁTORY 4. KATEGORIE

Beseda lektorského sboru s recitátory 4. kategorie se nesla v duchu přátelské diskuze, protože recitátoři této věkové skupiny dovedli již velmi dobře a bez zbytečného ostychu obhajovat svůj výběr textu a jeho pojetí. Právě výběr textu byl u všech lektorských dvojic rozmístěných po prostorách svitavského muzea podstatným důvodem pro pochvalu či důvodem k zamyšlení. Například u Tomáše Jílka z 2. kategorie, který přednášel svůj text již dnes, se podle Zuzany Jirsové „potkal text s recitátorem“. Byla to dobrá volba, navíc dobře zpracovaná. František Kaska se přidal s pochvalou, že postavy příběhu nevyzněly jako šarže, ale měly svůj vývoj. „Nezpychni!“ varovala nakonec s humorem, a přesto vážně, recitátora Zuzana Jirsová. To v případě textu od Rudolfa Křesťana V pavučině byla volba textu spíše kamenem úrazu. Lektóři měli za to, že tento text recitátorovi příliš nepomáhal a musel ho táhnout sám, což se projevilo rušivě v temporytmu projevu i v pohybu těla. Doporučili recitátorovi hledat další text pro přednes i v jiném „teritoriu“ než v díle jeho oblíbeného autora. „Je to pořád o tom textu a dovednostech, které k tomu ten vypravěč má“, shrnula Zuzana Jirsová. V rozhovoru nad textem Sera, který přednášela Diana Čermáková, zase František Kaska doporučil vypravěčům, aby měli jasný názor na téma, které chtějí divákovi sdělit. „Nelze předat všechno. Pokud není rozhodnutý vypravěč, těžko si z toho vybere divák.“

Ke dvojici Lukáš Horáček a Martina Longinová jsem dorazila v momentě, kdy se zabývali otázkou, kdy je možné přechylovat ženský text do mužského rodu (nebo naopak) a kdy to vhodné není. Lukáš byl toho názoru, že v případě textu Jiřího Suchého Z deníku praktické dívky Zuzany díky tomu zmizelo autorem zamýšlené téma a humor zůstal jen na povrchu. Recitátorovi Filipu Škardovi dále doporučil pracovat na uvolnění těla, aby neztluhl v zajetí jedné pozice, což pak neblaze ovlivňuje celý výraz.

Radek Marušák a Vlasta Gregorová rozebírali s recitátorem Tomášem Friesem, jestli je možné interpretovat text pocházející ze slam poetry, protože se jedná o dílo vznikající v danou chvíli z improvizace autora a je to vlastně text jemu šitý na míru. Podle Radka Marušáka se text chvillemi „vzpouzel“ a bylo těžké ho interpretovat. To potvrdil i samotný recitátor, který přiznal, že se mu do textu těžko vnášela individualita, jelikož jeho prvotní zkušenost s textem byla audiovizuální a těžko se mu od toho odpoutávalo. Každopádně bylo dobré, že si Tomáš vyzkoušel tento typ textu, který se mu jevil spíš jako protiúkol a nasbíral při práci na něm cenné zkušenosti. Při rozboru vystoupení Rachel Kellerové zas vyšlo najevo možné odlišné vnímání žen a mužů napříč publikem i porotou. Někteří vnímali tento přednes jako přiměřený, dostatečně naplněný vším, co k němu patřilo, někteří si přáli něco víc, třeba určitý kontrast, vytvoření protipólu mezi postavami příběhu. Bezesporné bylo ale ocenění recitátorky za práci se slovem, přirozený projev a za to, že si našla svou vlastní rovinu a myšlenku příběhu.

Zapsala Terezie Pecharová

PŘEDSTAVUJEME VÁM...

... LEKTORKY DÍLEN PRO RECITÁTORY

Položili jsme všem lektorkám dílen pro recitátory tři stejné otázky: 1. Co byste doporučila, aby si účastníci zabalili do svého pomyslného recitátorského batůžku? Co byste naopak z něho vyhodily? 2. Vyzdvihněte nějakou zajímavou knihu pro děti nebo mládež. Čím je inspirativní? 3. Kdy jste byla poprvé na Dětské scéně? Popište nějaký zážitek s tím spojený. A poté jsme je požádaly, aby prostřednictvím svých rukou znázornily odpověď na otázku: Jak uchopit text?

VANDA GABRIELOVÁ

1. Svou oblíbenou tužku a zápisník věnovaný inspiraci a nápadům, které k nám přichází a stačí je zachytit.
2. Neil Gaiman: *Odd a mraziví obři*. Hrdinský příběh inspirovaný

severskou mytologií. Gaiman jako spisovatel fantasy dokáže vtáhnout do příběhu, že člověk přejede nejednu zastávku.

3. Na Dětské scéně budu sama poprvé, takže i pro mne je to premiéra.

KRISTÝNA MLATEČKOVÁ

1. Určitě by si neměli zapomenout svůj text, protože bez něj se na pódiu špatně vystupuje. Na druhou stranu je improvizace velká legrace, když se člověku povede. Dál bych rozhodně vzala dobře

rozmluvenou pusou a dobrou náladu, což může znít jako klišé, ale to je snad to nejdůležitější ze všeho. Je skvělé mít možnost se takto setkávat, hledat si nové kamarády a nechávat se jimi inspirovat.

Doma bych rozhodně nechala jakýkoliv ostych a trému. Ty sem nepatří. Není důvod se bát nebo být nervózní.

2. Poslední dobou jsem si oblíbila autora Franka Tashlina a jeho tři knihy, které se čtou jedním dechem. To znamená, že vás zaujmou, protože jsou plné krásných ilustrací, ale také jsou velice tenké a není v nich mnoho textu, takže čtení nezabere déle jak deset minut. *Medvěd, který nebyl. Vačice, která se nesmála. Svět, který není.* Toto jsou jejich názvy. Jedná se o knihy tenké, krátké, ale s velkými tématy odrážejícími se v našich životech.

3. Jako dítě jsem nikdy na Dětské scéně, jako národní přehlídce, nebyla. Naopak Svitavy a s tím krajská kola dětské scény, pravidelně navštěvuji už od roku 2011. Pátrám v hlavě. Stíhám prolétnout všechny momenty strávené ve Svitavách. Jediné, co mě napadá,

je ta gumová černá věc natažená na stropě před vchodem do velkého sálu Fabriky. Zkusili jste si na ní už sáhnout? To musíte zkusit! Asi by se to nemělo... Tak to zkuste jenom trochu, ať to neponičíme.

MARTINA JUSTUSOVÁ

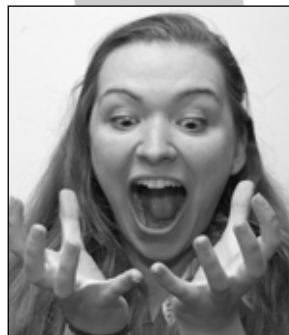
1. Určitě pero a zošit na zapísanie zážitkov a podnetov a možno aj kontaktov na ich „spolužiakov“ z dielne. Nesmie chýbať dobrá nálada, nadšenie a

fotoaparát (aspoň v telefóne) na zachytenie nezabudnuteľných momentov. Trému treba nechať doma, aby si mohli recitátori ale aj diváci, plnohodnotne užít výstup.

2. Pred nedávnom som narazila na knihu nórskeho spisovateľa Helge Torvunda *Vivaldi*. Okrem nádhernej grafickej úpravy a silných ilustrácií ma oslovila aj téma šikany. Nie je to však prvoplánovane pojatý príbeh ale veľmi nenápadne a skryto zachytený a rozvinutý. V strede toho celého sa tam nachádza dievčatko, ktoré si dokázalo vytvoriť silný vzťah s mačkou, no od svojich rovesníkov má veľmi ďaleko.

3. Je to moja prvá Dětská scéna a musím povedať, že sa už neviem dočkať. Som pravidelným účastníkom a aj divákom slovenského *Hviezdoslavovho Kubína*, preto som zvedavá, aká bude atmosféra na Dětskej scéně. Verím, že neodídem sklamaná. :-)

SILVIE MEYNARCZYKOVÁ

1. Asi bych doporučila zabalit hlavně pozorné oči a uši a taky emoce. Vyhodila bych zbytečné kecání :-)

2. Mě osobně zaujala knížka Marky Míkové *Škvíry*. Každý rok hledám

nějaký materiál a inspiraci pro dětské vikendové pobyty či tábory a tohle zatím byla nejinspirativnější předloha, kterou jsem si vybrala – doporučuji. :-)

3. Na Dětské scéně jsem se poprvé

objevila jako malá recitátorka v roce 2010 (to bylo ještě v Trutnově). Pamatuji si, že to pro mě úplně nový svět. Spoustu zážitků mám z našich dílen, kde jsme společně s ostatními recitátory fungovali celý víkend, ale ten nejlepší je, že vždycky po dílně jsme šly s mojí paní učitelkou Radkou Veselou na americkou limonádu na náměstí!

LENKA JANYŠOVÁ

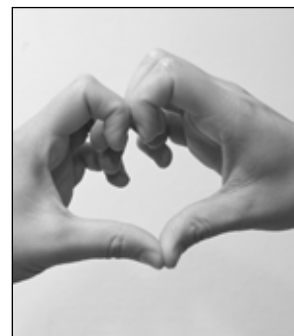
1. Zabalit si dobrou náladu, zdravý hlas a hodně energie pro zvládnutí celé divadelní přehlídky a vyhodit všechny starosti, které by bránily v užívání si představení, workshopů, nových

přátelství – např. mobily.

2. Petr Nikl: *Niklův Blázníček*. Bláznivé verše říkanek, básniček, limericků, příběhů různých postav, které jsou groteskní, absurdní a nestačí nám přečíst si je pouze jednou. A navíc doplněné Niklovými ilustracemi mnoha podob bytostí, převážně různých hlav. Ty vzbuzují velké otázky a inspiroji k zajímavým příběhům.

3. Bylo to v roce 2008 v Trutnově. Postoupil mi tam soubor Veselé zrcadlo s představením Brémští muzikanti. Šest dní strávených na zemi v tělocvičně byl pro mne velký zážitek. Hahaha... Nemohu si vzpomenout, jen vím, že se nám tam ujala hláška: A vůbec! A tu děti pak používaly velmi často. A vždycky mě rozesmály.

LINDA JANSKÁ

1. Doporučuji zabalit hlavně skvělou náladu, optimismus, vlastní text a tekutiny. :) Vyhodit soutěživost, nervy a stres.

2. Timothée de Fombelle: *Tobiáš Lolness*,

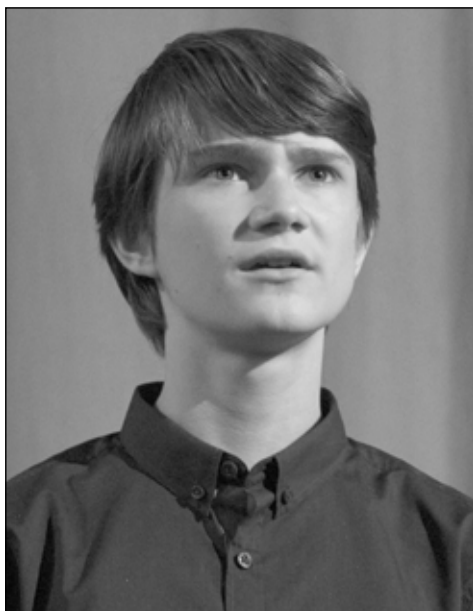
skvělé, tučné počteníčko s nádherným stylem vyprávění, které vás donutí dívat se na stromy jinými očima.

3. Účastním se poprvé.

VČERA JSME VIDĚLI...

Rachel Kellerová

Matěj Havelka

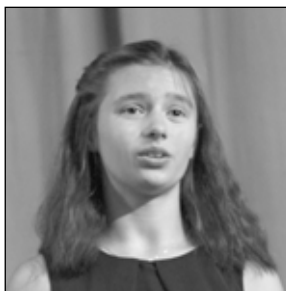
Andrea Marko

NA SLOVÍČKO S...

... RECITÁTORŮ 4. KATEGORIE

Jak dlouho se věnuješ přednesu?
Co rozhodlo o výběru tvého textu?
S čím se při recitaci nejvíc potýkáš?
Zkus jednou větou vyjádřit svůj pocit
těsně předtím, než jsi začal/a recitovat.

ŠTĚPÁNKA CHABIČOVÁ

(Alexander
Sergejevič
Puškin: *Evžen
Oněgin*)

Přednáším
od 4. třídy. Měla
jsem už vybraný
jeden humorný
text, a tak jsem
chtěla takový,
na kterém

bych mohla ukázat, že umím i něco jiného,
proto padla volba právě na tento úryvek.
Největší problém mi dělá zpomalit, protože
mluvím hodně rychle, a v básních frázování.
Pomyslela jsem si: „Už jsem na řadě! Jak to asi
řeknu?“

*Na konci tvého úryvku se Taťána
chystá napsat dopis, komu ty jsi
naposledy něco napsala?*

Napsala jsem mamince zprávu, že jsem
v pohodě a těším se na dnešní den.

KRYŠTOF ŠVEHLÍK

(Petr
Šabach: *Opilé
banány*)

Přednes už
dělám dlouho
– od 1. třídy,
čili devět let.
(Ale pod lavicí
na přehlídce
koukal ještě
dřív, jak

prozradil jeho pan učitel, pozn. red.) Chtěl
jsem něco vtipného, protože nemám rád
smutné texty a neumím je říkat. Tenhle
jsme tak trochu zrecyklovali, ale mně se
líbil. Nejčastěji mám problém s výslovností,
spěchám a šumluju. Pocit byl: „Sakra, tady je
moc lidí.“

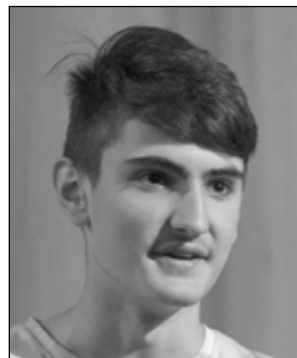
*V tvém úryvku řídí mladík auto. Co ty,
už jsi někdy načerno usedl za volant?*

Ne, reálné auto jsem ještě neřídil, jen na
počítači.

TOMÁŠ FRIESE

(Martin Třešňák: *Jakoby pohádka*)

Přednesu se věnuji od 1. třídy, tedy devět

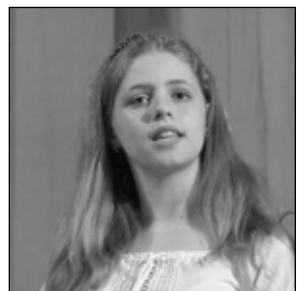
let. Ten text mě
oslovil, přišel
mi od začátku
zajímavý a bral
jsem to jako
experiment.
Paní učitelka
taky nakonec
souhlasila,
že bychom to
mohli zkusit.
Potýkám se
s pasivními

projevy trémy – klepou se mi kolena. Také
polykám koncovky. Říkal jsem si, že to bude
úlet.

*V tvém textu se dá hlavní hrdina na
rap, líbí se i tobě tenhle hudební žánr?*

Nejsem aktivním příznivcem rapu.

JUSTÝNA TŮMOVÁ

(Ivan Kraus:
Na obědě)

Přednáším
pátým rokem.
Mám ráda
komické texty
s vtipnou
pointou, a tak
mi paní učitelka
doporučila
tenhle. No,

a mně se zalíbil... Problém vyvstane, když
nejsem schopná se do něčeho vcítit a okolí mi
říká, ať to víc prožívám. Já to potom přezenu
a pak musím pracovat na tom, abych se
srovnala do přiměřeného projevu. Můj pocit
byl: „Tak teď to hlavně nezvorat!“

*Na základě tvého textu mám pro
tebe otázku, co by sis dala v restauraci
k obědu ty?*

Nejspíš vepřo-knedlo-zelo.

LUISA MARIE MAREŠOVÁ

(Radka
Vranková:
Králici)

Recituji od
svých šesti let.
Při výběru textu
jsem se radila
s rodiči. Na
tomto textu mi
byla sympatická
jednoduchost,

jeho nálada a také to, že není mezi recitátory
moc rozšířený. Snažím se, aby posluchači
pochopili moje sdělení a dovedli rozeznat
postavy, ale zároveň, aby to bylo tak akorát
podané: ani moc, ani málo. Ve chvíli, kdy
jsem vstoupila na jeviště jsem si uvědomila:
„V tuhle chvíli je to moje.“

*Zeptám se tě, jestli máš doma také
nějaké zvíře?*

Chováme slepice na chalupě. Ano, a taky
je musíme zabíjet.

Ptala se Terezie Pecharová

ZEPTALI JSME SE...**... NA DIVÁCKÉ DOJMY
Z VYSTOUPENÍ RECITÁTORŮ 4. KATEGORIE****ZAÚJAL TĚ NĚKTERÝ Z TEXTŮ SVÝM
TÉMATEM?****Eva (44 let)**

Zaujal mě čistě jako výběr ten Carroll (Lewis Carroll: Žvahlav, pozn. red.), tou svou jakousi abnormalitou. A text Kostka cukru (autorka Lilly Eisenschimlová, pozn. red.) mě pohládl.

Viky (11 let)

Líbil se mi ten příběh Jakoby pohádka (autor Martin Třešňák, pozn. red.) a taky mě bavilo, jak to ten recitátor (Tomáš Frieše, pozn. red.) říkal.

Honza (44 let)

Z textů, které jsem zatím slyšel, bych jmenoval Kostku cukru ((autorka Lilly Eisenschimlová, pozn. red.) – měl hezkou myšlenku.

Petr (12 let)

Ten text Jakoby pohádka (autor Martin

Třešňák, pozn. red.), protože byl dobře ulítlý.

**KTERÝ Z RECITÁTORŮ TĚ OSLOVIL SVOU
INTERPRETACÍ?****Martin (12 let)**

Líbilo se mi, jakým způsobem to říkal ten úplně první (Tomáš Jílek ze 2. kategorie, pozn. red.).

Kryštof (12 let)

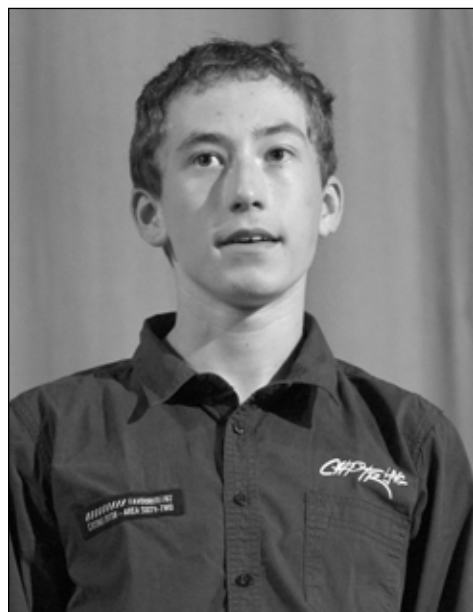
Jak recitoval o tom Hamletovi (Filip Škarda, pozn. red.) – líbil se mi vtipný text i jeho podání.

Vojta (13 let)

Mně se taky líbil Hamlet (Filip Škarda, pozn. red.), bylo to skvěle podané.

Přemysl (66 let)

Mně utkvěl úplně ten první, co zahajoval (Tomáš Jílek ze 2. kategorie, pozn. red.) a taky ten „pohádkář“ (Tomáš Frieše, pozn. red.).

ZAHLÉDLI JSME...**VČERA JSME VIDĚLI...**

Vojtěch Kostka

Diana Čermáková

Karolína Jasovská

VČERA JSME VIDĚLI...

Josef Čurda

Hynek Havlíček

Veronika Vítková

NAHLÉDLI JSME DO...

... SEMINÁŘE C – HRA A DIVADLO

Cililink! Lektorka Nina Martínková zvonečkem zahajuje svůj seminář. „Budeme se zabývat praktickými hrami, cvičeními a improvizacemi k průpravě pro divadlo a pro budoucí učitele dramatické výchovy.“ Lektorka zadává první instrukce a hned poté se seminaristé začínají pohybovat po celé místnosti. Přitom se rozhýbávají, srovnávají si držení těla a zhluboka dýchají. Soustředí se na sebe, ale periferním viděním dávají pozor, aby do nikoho nenarazili. Chodí různými směry a rovnoměrně zaplňují celý prostor. Přicházejí další instrukce, a tak skupina mění rychlost pohybu od nejpomalejší 1 do nejrychlejší 5. V tomto cvičení je pozornost seminaristů zaměřena na několik věcí najednou: na vnímání prostoru a spoluhráčů v prostoru. Zároveň se pracuje s temporytmickými změnami pohybu a také s tělesným napětím a uvolněním. Přichází další cvičení. Všichni jsou stuleni do klubíčka. Představují kaši v hrnečku. Na lektorčin pokyn kaše začíná růst, bobtnat, zvětšovat se, až se hráči začínají dotýkat a fyzicky obsáhnou celý prostor. Na pokyn: „Hrnečku dost!“ se kaše začíná scvrkávat.

Skupina si sedá na zem, přichází chvíle na vzájemné seznamování se. Následuje série aktivit na zapamatování si jmen (např. opakování jmen druhých a ukazování na toho, kdo je pojmenováván; vymyšlení přídavného jména na stejné písmeno, kterým začíná mé jméno; seřazování se bez mluvení podle abecedy).

V další části semináře hráči leží na zemi a představují si, že jejich jméno je napsáno na stropě. Ze jména si vybírají pouze jedno písmeno a poté se jím stávají. Zvedají se a plují prostorem. Tvar písmene se vtěluje do jejich pohybu. Lektorka do aktivity začleňuje dříve rozvíjené dovednosti hráčů (vnímání se v prostoru, rovnoměrné vyplňování prostoru, temporytmické změny pohybu ad.) a zároveň rozvíjí u hráčů představivost (tvar, barva, druh písmene).

Nyní všichni kreslí své písmeno na papír. Využívají k tomu barevných fix. Posléze obyčejnou tužkou zakomponovávají do písmene své jméno.

Po přestávce si všichni sedají na zem do kruhu kolem písmenkové výstavy. Seminaristé se doptávají druhých na to, co je na jejich písmenech zaujalo. Poté hledají ke svému písmenu jiné, jež by působilo kontrastně. A tak se spojuje prostě napsané M se zdobným A, zelené R s červeným A, krasopisné l s grafitovým J ad. Vzniklé dvojice zůstávají spolu. „Představte si místo, kde jste rádi. Povedete kolegu na ono místo. Místo je imaginární, a tak předestřete pro jeho smysly co nejvíce vjemů (čich, hmat, chuť, prostorové smysly).“ Průvodce mluví, host naslouchá. Poté probíhá výměna rolí.

Dvojice si sedají tak, že se dotýkají zády. Host převypravuje hostiteli své zážitky z návštěvy, hostitel naslouchá. Poté nastává výměna rolí. Totéž probíhá i ve velkém kruhu. Dvojice sdílí své zážitky s ostatními. Dozvídáme se o návštěvách pokojů, podkroví, různých přírodních zákoutí i tajných míst. Lektorka se doptává tehdy, když představy působí obecně (tráva, strom). Při popisu fungují konkrétní smyslové představy (posečená tráva, vzrostlá tráva, v níž voní kytky).

Na závěr dílny dvojice vytvářejí společnou fotografii (živý obraz), v níž by se objevilo něco z toho, kde dvojice byly, a zároveň ve které by se promítl budovaný vztah mezi spoluhráči. Vznikají obrazy, jež diváci titulují: čajový dýchánek na zahradě, spokojená Sabča, romantika pod rozkvetlou třešní, „Děláš si srandu?“, „Tak na zdraví!“, výhled z okna, „A támhle jsem si hrála jako malá.“, hvězdář až do rána. Poté lektorka všem zúčastněným děkuje. Dílna končí. Písmena visí na zdi jako připomínka toho, co zde dnes všichni prožili.

Zapsal Roman Manda

NA SLOVÍČKO...

... S NINOU MARTÍNKOVOU,
LEKTORKOU SEMINÁŘE C

Mohla bys nastínit metodické principy, které ve své práci používáš?

Na to se mě neptej. To si přečti v doslovu mé knížky (*Hra a divadlo*. Praha: NIPOS, 2018, pozn. red.). O tom tam píše paní Machková. To se sama dozvím, co dělám. Ale protože jsem divadelník, cítím z té skupiny, kterou vedu, co jí schází a co by bylo dobré dále zařadit, aby se tam ještě něco, co chybí, dostalo nebo vrátilo. Nechci nikoho poučovat. Samozřejmě lekce mám předem vymyšlené.

Učíš na DAMU studenty dramatické výchovy. Jaké vlastnosti a dovednosti by měli absolventi mít, aby mohli učit dramatickou výchovu?

Měli by mít pedagogický talent. Také by měli by mít veškeré kompetence divadelní (dramaturgie, režie, herectví, scénografie). Měli by být znalci pedagogiky, vývojové psychologie (od narození po smrt), aby věděli, jak přemýšlí a jak si představuje pěti- nebo

desetileté dítě. A také sociální psychologie, té vztahové, lidské. Učitel není stroj na předávání informací. Je to jenom člověk, který se nemá stydět říct, že něco neumí nebo neví. Ještě k tomu všemu by měl mít vzdělání, rozhled. Když chci pracovat s obrazem, výtvarným dílem, měla bych ho umět ho zařadit do kontextu doby, měla bych vědět, kdy dílo vznikalo, kdo ho namaloval a proč ho namaloval takhle a co se dělo v jeho okolí v roce, kdy ho namaloval. Učitel by měl mít přesah. Když holčička recituje Magorovu báseň Ptala se Františky Marta, aby od něj věděla, že to psal ve vězení svým dětem. Když znalosti, tak ne letopočty odshora dolů, ale tady je hudba, tady výtvarné umění a divadlo. Toto nám pořád schází.

Pomáhá ti divadlo v práci vyučující dramatické výchovy?

Vždycky jsem divadlo hrála a zároveň učila. Teď už ale ne. Divadlo je ideální metoda, jak porozumět lidem, kteří jsou jiní, než jsem já, a jak porozumět sám sobě. To je skvělá cesta. Když hraješ někoho, kdo je jiný než ty, můžeš si říct: „Takhle bych to já neřešil, takhle bych to já neudělal.“ Pak přijdeš na to, jak bys to udělal a co je správný, jak bys to udělal ty.

Děkuji za rozhovor.

Roman Manda

ZAHLEDLI JSME...

... V DĚTSKÉM DISKUSNÍM KLUBU

VČERA JSME VIDĚLI...

Agáta Krobová

Matěj Neumann

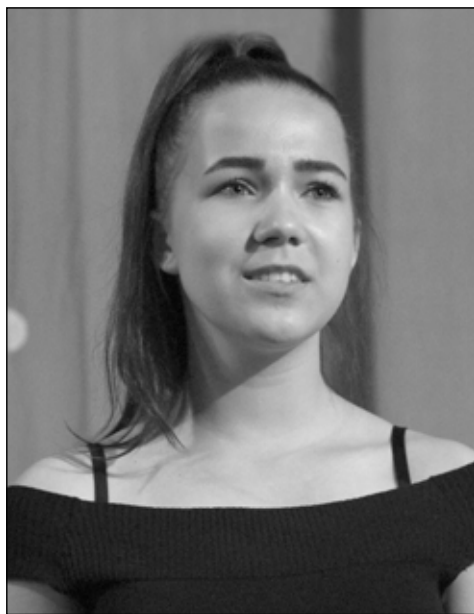

Anežka Vopařilová

VČERA JSME VIDĚLI...

Šimon Škrdl

Aneta Kapustová

Haštal Ort

ZAPSALI JSME...

... Z DISKUSÍ O PŘEDSTAVENÍCH 1. BLOKU

PŘEHÁŇKA / 6. ROČNÍK ZUŠ VÍTEZSLAVA NOVÁKA, JINDŘICHŮV HRADEC

Inscenace **Přeháňka** 6. ročníku ZUŠ Vítězslava Nováka z Jindřichova Hradce v režii Jiřího Rezka nabídla zpracování známé předlohy Raye Bradburyho *Celé léto v jediném dni*. Vyslovuje se především k tématu šikany, i když jsou pootevřena i další možná témata.

Oproti předloze soubor umístil děj na planetu jménem Raina a rozvrstvil jej do několika dnů, ve kterých se očekává příchod krátkého slunečního svitu. Zdařilé je pojetí postavy učitelky, která je prezentována jako jakýsi robot s omezenou možností zasahovat do dění třídy a do toho, jak se žáci k sobě navzájem chovají. Její bezmoc a chlad je umocněn nehybností, nepřímou komunikací (mluví přes mikrofon) a také tím, že je vlastně v moci žáků ji technicky ovládat. Atmosféru dokresluje minimalistická hudba navozující temnotu budoucnosti.

Soubor obohatil předlohu také tím, že postavy více konkretizoval a dal jim určité postavení ve skupině a základní charakter. Například zajímavé je pojetí Margot, která se nejví zcela bezmocnou obětí, sama ostatní tak trochu provokuje. Škoda, že tyto konkrétních postavy nemají jasnější motivace pro své jednání. Mnohé dialogy a jednání tak vyznívají trochu mechanicky, nezdůvodněně (např. proč se dívky chtějí s Margot nejprve přátelit, a pak se přidávají k šikanující většině? Proč nechce Margot, aby se vědělo, že je na planetě jen omezenou dobu?). Zejména v závěru si klade divák otázku, co přivedlo děti k tomu, aby zpytovaly svědomí? Také je škoda, že málo víme o tom, jak funguje život na planetě Raina. Co znamená déšť, je jen nepříjemný nebo pro někoho nese nějaké nebezpečí (např. pro Margot)? Jak je udržována formální moc učitelky? Také nevíme, jaký vztah mají postavy k očekávanému slunci, co pro ně znamená. A co znamená pro Margot a v důsledku: co znamená to, že ji spolužáci zabráni slunce spatřit. Přesto, že inscenace vyvolala mnoho otázek, je bezesporu zajímavá zejména svým tvořivým přístupem k předloze.

O BIEDNYM WILKU I PRZEBIEGŁYM NIEBIESKIM KAPTURKU / BUM TRACH, ZŠ S POLSKÝM VYUČOVACÍM JAZYKEM ČESKÝ TĚŠÍN

O dávku humoru se postaral divadelní soubor **Bum Trach** ze ZŠ s polským vyučovacím jazykem z Českého Těšína s inscenací **O biednym wilku i przebiegłym Niebieskim Kapturku** (*O nebohém vlku a vychytralé Modré Karkulce*). Krátká anekdota o tom, jak vyzraje Modrá Karkulka nad nebezpečným vlkem, je variací na známou pohádku. Základní kvalitou inscenace je přesná partnerská souhra dětí na jevišti, jejich jasné a motivované jednání, stejně jako radost ze hry, kterou předávají beze zbytku divákům. Nadsázku podporuje nejen samotné jednání a slovní i mimoslovní pointování situací, ale také volba kulís a kostýmů. Soubor se svou vedoucí Marií Szymanikovou dovedl povýšit scénář Doroty Dankowské o další významnou rovinu, když využil princip komiksových poznámek k jednotlivým situacím. Hráči na jevišti si skvěle pohrávají s významy a komentáři a dodávají této svěží inscenaci nadhled a další rovinu humoru. Je báječné, jak dovedl soubor využít možné překážky (jazykové bariéry) ku prospěchu představení. Stejným způsobem působí také „krátká lekce polského jazyka“ před samotným představením, která nejen uvede kontext, ale také naznačí žánr. Přes zjevné klady by inscenaci slušela větší invence a tvořivější scénický nápad při rozehrání dialogu Karkulky s vlkem, kterého by tento soubor byl jistě schopen. Stejně jako zpřesnění rytmizovaného nástupu „lesa“ (zejména v dopoledním představení). To jsou ale jen drobnosti v jinak vydařené inscenaci.

UŽ JE ČAS, BRATŘE? / TANEČNÍ STUDIO LIGHT PŘI ZUŠ PRAHA 5

Dramaturgicky zdařilé propojení pohádky Ladislava Smoljaka a pověsti o blanických rytířích dalo vzniknout inscenaci **Tanečního studia Light** při ZUŠ Praha 5, které pracuje pod vedením Lenky Tretiagové. Motiv blanických rytířů působil v příběhu o Acylpyrínkou Cyrdovi přirozeně a dal vzniknout další rovině vyprávění. V inscenaci, která vyváženě propojuje složku tanečně pohybovou a mluvní do přirozeného divadelního jednání, dostaly příležitost nejmladší členové souboru. Přes své malé zkušenosti ukázali celou řadu dovedností – prostorového vnímání, přirozené komunikace, partnerského jednání a v jisté míře také nadhledu. Jednotlivé taneční sekvence velmi plynule prolínají dialogy s mluvenými pasážemi.

Slabšími místy inscenace je nedůsledné zastávání jednotlivých postav; skupina děvčat na začátku představuje maminku, pak jsou vypravěčkami, pak chřípkou a nakonec skupinou dívek v situaci svatby Karličky s Cyrdou, aniž by byl dán klíč k tomu, jak proměna probíhá. Také se nabízí možnost scénicky lépe vyřešit některé podstatné okamžiky (volba Karličky vzít si raději Acylpyrínek Cyrdou) či podpořit zajímavé okamžiky příběhu výraznějším pohybově tanečním provedením (boj chřípky a acylpyrínků o Karličku).

V inscenaci je pochopitelně neopomenutelná složka hudební, která výborně podporuje záměr inscenace, dokresluje a komentuje. Citace známých hudebních motivů pomáhají vytvářet potřebnou nadsázku a humor. Jedinou výjimkou je poslední píseň, která se nejen vymyká předchozímu způsobu užití hudby a je žánrově odlišná, ale také ruší svou podbíživostí jinak velmi čistý divadelní tvar.

Hana Cisovská

ZEPTALI JSME SE...

... NA DIVÁCKÉ DOJMY Z PŘEDSTAVENÍ 1. BLOKU

Co vás napadne po zhlédnutí tohoto představení?

PŘEHÁŇKA

Eliška (17 let)

Nechápu konec a jeho smysl.

Hana (43 let)

Šikana je hrozná.

Lucka (23 let)

Sci-fi

Štěpánka (15 let)

Jsem ráda, že žijeme na Zemi, a ne na jiné planetě.

Honza (17 let)

Mělo to poselství a klobouk dolů před výkonem dětí.

Megie (17 let)

Skvělý prvek zlatého slunce.

Mája (17 let)

Nepochopila jsem konec.

Eva (41 let)

Skvělá předloha, nepochopila, jsem přesně pointu.

Katka (35 let)

Musím si to ještě promyslet.

Raděk (30 let)

Bylo to statické.

Petra (49 let)

Bezradný herecký projev, vadily mi založené ruce.

O NEBOHÉM VLKOVI A VYCHYTRALÉ MODRÉ KARKULCE

Anna (17 let)

Skvělá polština.

Saša (18 let)

Hezká práce s prostorem.

Oliver (13 let)

Bylo to vtipné a super byla polština.

Vojtěch (16 let)

Hezká myšlenka hrát polsky.

Zuzana (30 let)

Milé vtipné, hezky vymyšlené.

Kamila (18 let)

Vtipné ztvárnění známého do nové formy.

Táňa (11 let)

Líbilo se mi to od začátku do konce.

Tomáš (47 let)

Líbily se mi nápady, hra s jazykem a forma hraní.

Lucka (17 let)

Obdivuji, že se děti učily polštinu už od 2. třídy.

Anička (17 let)

Bylo to vtipné, a i když neumím polsky, moc se mi to líbilo.

UŽ JE ČAS, BRATŘE?

Elena (18 let)

Obdivuji talent dětí.

Eva (45 let)

Jsem ráda, že jsou zde tak tvořiví lidé.

Klára (18 let)

Karlička byla boží.

Nora (18 let)

Skvělá byla práce s pohybem.

Ondra (19 let)

Obdivuhodná je souhra všech dětí na jevišti.

Ěliška (16 let)

Oceňuji práci se souborem, jde vidět, že to děti baví, a to baví i mě.

Amélie (12 let)

Děti byly velmi sebevědomé, nestyděly se.

Jakub (18 let)

Bylo to příjemné, jednoduché a líbily se mi prvky humoru a spolupráce dětí.

Jana (50 let)

Jsem nadšená, líbilo se mi spojení pohybu a zpěvu, dobře jsem se bavila.

Víťa (20 let)

Moc se mi líbila choreografie, předloha a souhra humoru, hudby a tance.

Zapsali Víťa a Saša, studenti SPgŠ Krnov

VČERA JSME VIDĚLI...

Tomáš Kreisl

Antonín Drábek

Filip Škarda

ZAHLEDLI JSME...

ZAPSALI JSME...

... Z DISKUSE O PŘEDSTAVENÍCH 1. BLOKU

PŘEHÁŇKA

Hlavní otázkou byl rozdíl mezi divadelním pojetím a původní předlohou Raye Bradburyho. Kdo se těšil na Bradburyho, mohl být zklamán. Motiv, že děti na slunce netrpělivě čekají a uprů ten zážitek Margot, až zjistí, že ona jediná slunce zná, se ztratil. Zde ji šikanovali hned, jakmile mezi ně přišla. Zmizela naléhavost touhy vidět slunce poprvé v životě. Slunce vytvářejí (divácky působivě), ale není vidět jejich prožitků. Předloha se jim vzepřela. Na některé diváky zapůsobilo, jak robotická učitelka byla vůči špatným vztahům ve skupině nevlídná (ukázalo se, že dívka v roli učitelky zastupovala nemocnou herečku). Herci často stáli zády k divákům. Diskutovalo se o scénografické a kostýmní složce, diváky rušily barevné umělohmotné pantofle nebo trička zastrkovaná do kalhot. Otázkou zůstalo, jaký byl význam sedátek ve tvaru bubnů, na kterých se často sedělo ale téměř nehrálo.

O NEBOHÉM VLKOVÍ A VYCHYTRALÉ MODRÉ KARKULCE

Představení sklídilo ocenění, diváky pobavilo a rozveselilo, líbila se jim jeho jednoduchost a nápaditost. „Dělat humor na jevišti je velmi těžké a tady se to výborně podařilo“. Příkladem mohou být zvuky, které doprovázely příchod stromů. Každý jednotlivý zvuk podbarvoval charakter stromu a gradovalo to od jehličnanů, přes listnáče až k palmě. Drobným nedostatkem byla překotnost konce. Jiřina Lhotská uvedla, že jde o školní soubor a původním cílem bylo podpořit žáky s různými vzdělávacími potřebami. Teprve po dvou letech práce se rozhodli pracovat na divadelním tvaru. Chtěla dát dětem příležitost, najít sebe samé skrze postavu a kostým. Hledala herecké úkoly, na které by děti stačily a zároveň, aby to fungovalo divadelně. Diváci ocenili vnímavost herců směrem k sobě i k publiku, jejich nadhled. Jakub Hulák poznamenal, že se zde také projevila jiná kulturní tradice a přístupy polského divadla. Textové bubliny, přidali až na poslední chvíli, aby české obecenstvo polštině rozumělo.

UŽ JE ČAS, BRATŘE?

Základem příběhu je text Ladislava Smoljaka. Na diváky zapůsobily dovednosti dětí, jejich schopnost jednat: „Někdo tak malinký může být tak veliký a šikovný.“ Ocenili pohybový výkon Karličky, když se na ni šápe chřipka. Diskutovalo se o nejasnostech pramenících z toho, že zatímco skupina chlapců v bílém hrála jen rytířské acylpyrinčky, skupina dívek v černém vstupovala v různých rolích (maminka, chřipka). Nejsou patrné jejich proměny, a proto možná není zcela jasné, proč jsou na konci všichni v souladu, proč se skamarádí léky i bacily. Závěrečná píseň působila nadbytečně až podbíživě, představovala nežádoucí proměnu stylu.

ver

ZAPIŠ SI...

... DOJEM Z DNEŠNÍHO DNE

[illegible]

VČERA JSME VIDĚLI...

Přehánka

O nebohém vlkovi a vychytralé Modré Karkulce

Už je čas, bratře?

ZAPSALI JSME...

... Z DISKUSÍ DĚTSKÉHO DISKUSNÍHO KLUBU

V odpoledních hodinách se sešlo v aule ve 3. podlaží Fabriky obrovských počet nadšených dětí z pěti souborů, což činilo kolem šedesáti kusů hmotné energie. Po přivítání a rozehřívacích aktivitách si děti v rozdělených promíchaných skupinách připravily živý obraz k vybranému představení. Na základě obrazů děti hádaly, o jaké představení se jedná, a které situace je zaujaly. Objevovaly se obrazy: přetahování o Karličku, zavření Margot do skříně a situace mezi vlkem a Karkulkou. V diskuzi jsme se snažili motivovat ke kladnému hodnocení inscenací a nabídli jim možnost ke kladení otázek souborům. V závěru programu měly děti možnost napsat vzkazy s pozitivním hodnocením ostatním souborům na památku.

PŘEHÁŇKA

Jako první představení jsme měli možnost vidět Přeháňku od hradeckého souboru 6. r. LDO ZUŠ J. H. V diskuzích děti hodnotily kladně nápad nové planety, celkový námět představení, charakter kostýmů, čímž myslely vyzdvížení žlutých šatů, které měla Margot jako symbol Slunce. Dále je zaujala robotická učitelka a celkové využití mobilů a tabletů, což znázorňovalo budoucnost. Dětem nejvíce uvízlo v paměti označení Jana jako Evžena. Velmi zajímavým faktem, který děti zjistily prostřednictvím svých otázek, byl vznik básniček na základě skládané poezie. Podle dětí bylo zachováno téma, a to, že herci měli svou roli, kterou splnili. Avšak dětem bylo líto, jak se třída zachovala k Margot. Hodně divákům byl nejasný konec a občas si stěžovali na nedostatečnou hlasitost. Žáci ze souboru uvedly: „Hodně jsme to představení předělávali, protože byli aktéři nemocní. Chtěli jsme především znázornit budoucnost lidstva.“

O BIEDNYM WILKU I PRZEBIEGLYM NIEBIESKIM KAPTURKU

Jako druhý se nám představil soubor Bum Trach z Českého Těšína. Od dětí zaznělo mnoho kladných hodnocení, jako například: dvojjazyčnost, vtipný překlad, přeměna rekvizit stromů v chaloupku, příchod na scénu v určitém rytmu za doprovodu hudby. Velmi se divákům líbila role palmy, soustředěná práce a hlasitost. Jedinou chybou bylo podle dětí srozumitelnost textu při potlesku. Soubor prohlásil: „Pro nás to bylo nejlepší představení, které jsme doposud hráli. Nikdy se ještě publikum takhle nesmálo a netleskalo.“

UŽ JE ČAS, BRATŘE?

Třetí soubor – Taneční studio Light představilo spojení mluveného projevu s pohybem a hudbou. Nejoblíbenější scénou bylo přetahování Karličky. Publikum obdivovalo propojení s historickým kontextem. Zaujalo je uznání porážky ze strany chřipky. Velký obdiv dětí z ostatních souborů vzkazují nejmladší účastníkům za precizní práci. Děti ze souboru Light dodaly: „Máme rádi témata z historie a naši vedoucí to také baví, takže jsme to schytali.“

Anna Šimáková, Justýna Lecianová, Kateřina Formánková, Alžběta Kuchařová a Karolína Havlasová

DNES HRAJÍ...

... KASTROL, SOUKROMÁ ZUŠ TRNKA, PLZEŇ

NIŽŠÍ PRINCIP

Jak vznikl název vašeho souboru?

To víme naprosto přesně. Tehdy jsme jaksi zapomněli na slovo katarze, a tak jsme ho nahradili kastrolem. A když nás omrzela název „První střední skupina“, hned nás napadl Kastrol. A tak jsme Kastrol. (S krátkým O!!!)

Co vás na divadle baví?

Na divadle nás baví ten kolektiv, spolupráce s ostatními, to, že na chvíli můžeme být někdo jiný, atmosféra je taky k nezaplacení. Ten proces vymýšlení inscenace je taky super.

Co vám na divadle vadí?

Přehnaná soutěživost ostatních souborů to dokáže dost zkazit. My si to chceme užít a najít nové přátele, nikdy nám nešlo o to vyhrát. Štve nás taky, když někdo přehrává, nebo (významný pohled na Michala) nám třeba „paní trenérka“ špatně pouští zvuky a světla.

Proč jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Naše představení je autorská inscenace, již několik let si hry vymýšlíme sami. Letos

jsem chtěl něco ze života, že všichni vlastně žijeme vedle sebe, žijeme svůj příběh a o ostatních toho moc nevíme.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Rozhodně je důležitá ta režijní. Bez režie bychom to nedali. Možná i scénografie. Naše scéna je dost jednoduchá, ale v tom je její neotřelost a jedinečnost. Chtěli jsme donutit diváka k zamyšlení. Nesmírně důležitá je pro nás herecká složka.

Popište nejzajímavější okamžik vaší inscenace.

Házení košem! Zajímavá je ale i věta „Já to chápu.“, která vlastně jinak smutnému a pochmurnému životu dodala jiskru. (Významný pohled na Michala.) Ale NĚKDO se rozhodl, že tam přece nebude něco... usmířujícího.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Já bych za zásek považovala třeba to, že na jednu zkoušku jsme dorazili čtyři. Problém byl se na jevišti vyznat z lásky tak, aby to bylo věrohodné. Jediný opravdový zádrhel je ale to, že taky není Johan. (Johan je bývalý člen souboru. Velký kamarád, který

ale dal přednost hudebním nástrojům před divadlem! Hanba ti, Johane!!!)

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

No, hrajeme vlastně jen na přehlídkách a na zkouškách. Měli jsme hrát i pro rodiče s ostatními soubory naší ZUŠky, ale nevyšlo to, protože spousta herců si jen tak odjela do zahraničí.

(Zpracovaly Helča, Lucka, Dodo)
Ptal se Josef Pekárek

DNEŠ HRAJÍ...**... ŠPENÁT A KEDLUBNA, ZUŠ F. L. GASSMANNA, MOST****FÍLELÉM, KOSODE, MIEDO**

Jak vznikl název vašeho souboru?

Oliver: Už se blížila divadelní přehlídka Nanečisto a mi ještě neměli název, ale měli jsme hotové představení. Nemohli jsme se shodnout. Tak Pavel a Bára navrhli „Špenát a kedlubna“. Nám všem se to moc zalíbilo a od té doby se tak jmenujeme.

Co vás na divadle baví?

Oliver: Na divadle mě baví to, že mě posouvá dopředu. Baví mě přemýšlet o věcech a divadlo mi proto dává důvod. Baví mě ta atmosféra. Ty lidi. Líbí se mi to a jsem vděčný mamce že mě sem přihlásila jako malé děčko.

Co vám na divadle vadí?

Kateřina: Na divadle mi úplně hodně nic nevadí, jen zde trávím dost času, což vadí spíš mé rodině než mně.

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Kateřina: Dlouho jsme přemýšleli, co bychom chtěli dělat. Nakonec jsme se rozhodli pracovat s věcmi, které si myslíme, že v divadle ztvárnit nejdou. Zjistili jsme, že všechno jde, jen se toho nesmíme bát. A tak myslím, vzniklo téma strach.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Matěj: Pro mě je nejdůležitější scéna s pohyby, kde předáváme naši nejděsivější představu. Myslím, že je to

předání něčeho nereálného a zároveň naše spojení strachů do jednoho velkého, takže vlastně i reálného, ale také se mi líbí, že člověk si může představit pod těmito pohyby třeba svůj vlastní strach, anebo něco úplně jiného, než jak mu je to předáváno.

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

Matěj: Za mě je nejzajímavější okamžik, když jdeme k lidem s balónky a špendlíky a působí to jako když je chceme prasknout. Líbí se mi na tom jejich očekávání a reakce.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Šimon: Při vymýšlení poslední scény s kamerami. Dlouho jsme nevěděli, jak na ni. Nakonec jsme ji ale dostali do stavu, který funguje.

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Šimon: Hráli jsme zatím 2x a to jednou pro rodiče v ZUŠ a jednou na dětské scéně Louny. 1x jsme hráli takovou zkušební verzi, když jsme potřebovali připomínky od diváků.

Ptal se Josef Pekárek

DNEŠ HRAJÍ...**... LDO ZUŠ VÍTĚZSLAVA NOVÁKA, JINDŘICHŮV HRADEC****JAMIEÁDA**

Jak vznikl název vašeho souboru?

Podle hlavního hrdiny naší hry.

Co vás na divadle baví?

Všechno – např. parta, sranda, možnost být někým jiným...

Co vám na divadle vadí?

Asi nic, možná dlouhé vybírání předlohy.

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Protože jsme konečně našli vhodnou knížku jako předlohu a do inscenování jsme se pustili zvesela.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Výtvarná, zvuková a samozřejmě herecká. Proč? Uvidíte sami...

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

Zajímavý detail – zubní kartáček splený

Fotografie vyjadřují emoce v okamžiku, kdy se soubor dozvěděl, že postoupil na Dětskou scénu.

izolepou, zajímavý okamžik inscenace – Jamieho „očista“.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Zapomnětlivost hlavního hrdiny.

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Prozatím jsme hráli 3krát pro každého pozitivně naladěného diváka.

Ptal se Josef Pekárek

MOŽNÁ NEVÍTE, ŽE...

...v České republice žije početná polská menšina. Nejvíce lidí hlásících se k polské národnosti žije v Těšínském Slezsku. Poláci zde mají své polské školy, tisk, pořady v rozhlasu a regionální televizi, dokonce i mše v polském jazyce.

Je zajímavostí, že ne všichni lidé hlásící se k polské národnosti na Těšínsku hovoří polsky, ale místním nářečím (tzv. po našymu či po naszymu), které je směsicí polštiny, češtiny, němčiny a také slovenštiny.

Polská menšina u nás rozvíjí rozmanitou kulturní činnost. Největší zásluhy na tom má Polský kulturně osvětový svaz v ČR (PZKO). Angažuje se však také řada místních spolků. Těšínské divadlo jako jediné v ČR má dvě scény, a to českou a polskou. V rámci polské scény působí loutkové divadlo Bajka (Bajka Scena Lalek).

V Těšíně a v Cieszyň (polské části Těšína) včera skončil Mezinárodní divadelní festival bez hranic, který má svou tradici od roku 1990. Představují se na něm umělci z ČR, Polska, Slovenska, Maďarska, ale také z Ukrajiny, Rakouska a dalších zemí Evropy a Ameriky.

RM

SEŠLO SE...

... SÁVITŘÍ, ANEBO HRA STÍNŮ A BAREV

Brněnské divadlo Divadlo Líšeň uvádí na trh hru Sávitrí s motivem staroindického eposu Mahabharáta. Režisérem i autorem scénáře je Pavla Dombrovská, loutky obstarali Eva Krásenská a Martin Ondruš, scénu Jana Francová, hudbu Luděk Vémola. Jednalo se o stínovou hru, která byla sehrána čtyřmi herci. Příběh doladila orientální hudba z ručně vyrobených a netradičních nástrojů. Zaujalo nás užití barev, světél, prskavek a ostatních rekvizit. Na konci představení odhaleno ono kouzlo a tajemství stínohry. Diváci nezapomněli výstup plný rázu, emocí a světél ohodnotit bouřlivým potleskem. Velkým oživením byly i vtipné „sketche“.

laická porota z lidu

VČERA JSME VIDĚLI...

Přehánka

O nebohém vlkovi a vychytralé Modré Karkulce

Už je čas, bratře?

ZVUK...

... je z definice mechanické vlnění v látkovém prostředí, které je schopno vyvolat **sluchový vjem**. Frekvence, které je člověk schopen vnímat, jsou značně individuální

(16 – 20 000 Hz). Děje spojené se zvukem se nazývají **akustika**, stejně jako vědní obor zkoumající zvuk. Rozlišujeme i dílčí vlastnosti: výšku, barvu a hlasitost (intenzitu).

Podíváme-li se na zvuk jako na divadelní složku inscenace, můžeme o něm přemýšlet ve dvou základních kategoriích: **hlas a hudba**. Hlas jako lidský projev nabízí nekonečné možnosti vyjadřování a hlasových technik (např. rap, beatbox, growling, brumendo nebo zpěv, přednes či „robotický“ projev oproštěný od emocí). Kromě výše zmíněných tří vlastností je v divadle bezpodmínečně důležitá srozumitelnost – artikulace – slova neseného hlasem. Nesmíme však zapomenout ani na rytmus, melodii, gradaci atd. Hlas je totiž

všudypřítomnou složkou představení od začátku do konce.

Zato s hudbou to může být v inscenaci složitější. Jsme-li rozhodnutí o jejím výběru a máme představu o všech nabízených (nejen temporytmických, ale i emocionálních, atmosférových, kontextových atd.) souvislostech, stojíme před rozhodnutím, zda zvolit hudbu **reprodukovanou**, anebo živou. Co se týče dětského divadla, Eva Machková v *Úvodu do studia dramatické výchovy* se jednoznačně kloní k druhé variantě: „*Jen velmi lze používat hudbu reprodukovanou, převážně půjde o hudbu živou, o snadno zvládnutelné hudební nástroje (zobcové flétny, kytary, xylofony apod.), na něž hrají většinou aktéři inscenace, děti či učitel. Obecně lze říct, že veškerá náročná a složitá divadelní technika – zvukové aparatury s orchestrální hudbou nebo playbackem – do dětského divadla nepatří přinejmenším proto, že kontrastují s dětským projevem a mohou ho přehlášit, potlačit.*“

S hudbou lze pracovat i po dramaturgické stránce, kdy ji lze použít jako podkres, který podtrhuje situaci (nebo naopak s ní kontrastuje – motiv komediálnosti) a do

fikčního světa inscenace nepatří. V takovém případě se jedná o nondiegetickou hudbu, kdežto **diegetická hudba** je přímou součástí stvořeného světa, např. pouštění hudby z mobilu, cestou autem z rádia, zvuky sociálních médií apod. Existují však i přechodové případy, v nichž dochází k ozvlášťování.

V představeních 1. bloku jsme byli svědky různých přístupů k použití zvukové a hudební složky. V některých případech zvuk násobil energii hraní, rytmizoval dění na jevišti, tvořil prostředí (možná až scénograficky) či sloužil k přechodům mezi situacemi. Někdy by bylo zapotřebí více se dramaturgicky zaměřit na výběr a použití hudby v konkrétních situacích. Jak osvěživě třeba působil zvuk deště po západu Slunce v *Přeháňce*.

Nechci opominout ještě jednou rozdělení, a to **hluk – zvuk – ticho**. Hluk je z definice zvuk, který má rušivý charakter. Na druhé straně dobře použité ticho může tvořit napětí, vypíchnout důležitý okamžik, způsobit zastavení a kdo ví, co dalšího. Proto na něj nezapomínejte.

pep

PŘELOŽENO DO DIVADELNÍHO SLANGU...

... ANEB ZVOLÁNÍ TÝKAJÍCÍ SE ZVUKU V DIVADLE

Chybí nám stroj na vytváření zvuku větru.
Netlač na hlas, trochu tišeji, prosím!
Nejsi slyšet, je potřeba, abys přidal na hlase.
Budete imitovat neurčitý text mluvícího davu.
Nezdá se ti, že mluvíš příliš vysokým hlasem?
Pro vidinu potlesku by udělal cokoliv.

Nemáme na to vlnmašinu.
Neforzíruj, trochu sordýnky, proboha!
Jde z tebe jenom horká pára! Copak neumíš hrát na plnou hubu?
Budete dělat rebarboru.
Proč vyješ jako šakal?
Pro lijavec by si i utíral nos židlí.

DOPORUČENO Z KNIHOVNIČKY...

DOBYVATELÉ AKUSTICKÝCH SCÉN

Nakladatelství AMU vydalo v roce 2015 teoretický text, který není vzrušující a inspirativní jen pro odborníky, ale pro kohokoli se zájmem o současné umění (a o emancipaci zvuku). Publikace má v podtitulu *Dobyvatelé akustických scén. Od radioartu k hudebnímu divadlu* (Goebbels, Neuwirth, Ammer, Oehring).

Autor knihy Lukáš Jiříčka na příkladu čtveřice režisérských skladatelů z Německa a Rakouska ukazuje aktuální tendence ve světě hudebního divadla a experimentálního rozhlasového umění. Kromě historického a teoretického vhledu do postupné emancipace a rozvoje rozhlasového a hudebnědivadelního světa představuje autor čtveřici aktivních tvůrců – Heinerja Goebbelse, Olgu Neuwirth, Andrease Ammera a Helmuta Oehringa –, jejichž tvorba pokrývá značné spektrum dramaturgických strategií, inscenačních a kompozičních metod a technik. Knihu doplňují rozhovory s dalšími umělci.

Autor píše o současnosti v umění, ale obrací se do zahraničí. Předkládá příklady i z historie, od B. Brechta. Hledání nových, překvapivých forem je všem rozebíraným umělcům společné podobně jako neúcta k dramatickému či jinému textu jako celku – může být rozbit podle potřeby, stane-li se pak součástí nového uměleckého díla dostatečných kvalit. V době postdramatického až postspektakulárního divadla, které existuje paralelně vedle populárního divadla pro široké publikum, se zvuk může stát vůdčím elementem, jemuž ostatní složky divadelního představení ustoupí.

I když se může anotace knihy zdát složitou, opak je pravdou. Doporučujeme k načerpání nových impulsů.

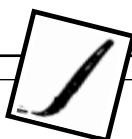

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY NA INTERNETU
www.drama.cz/ds

STAŇ SE AUTOREM!

Pro všechny tvořivé přinášíme možnost vytvořit kaligram, báseň, která by napodobovala tvar vodního živlu na fotografii. Slovo kaligram je složeninou dvou řeckých slov, kalos – krásný a gramma – písmo.

Svá díla noste do redakce (sídíme ve 3. podlaží Fabriky) a možná právě váš kaligram otiskneme v dalším čísle Deníku Dětské scény.

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY 2019

NEDĚLE 9. ČERVNA

8.00–8.45	dílny pro recitátory 2., 3. a 4. kategorie	SZŠ
9.00–11.30	vystoupení recitátorů 2. věkové kategorie	kino
9.00–13.00	semináře A–D	Fka, stodola
10.00–11.40	2. blok přehlídky – vystoupení pro veřejnost	
	Nižší princip, Kastrol, Soukromá ZUŠ Trnka, Plzeň	Fka
	Jamieáda, LDO ZUŠ Vítězslava Nováka, Jindřichův Hradec	Trám
	Fílelém, Kosode, Miedo, Špenát a kedlubna, ZUŠ F. L. Gassmanna, Most	Tyjátr
13.00–14.30	beseda lektorského sboru s recitátory 2. kat. a jejich doprovodem	MMG
	diskusní klub pro doprovod recitátorů 3. a 4. kat. SZŠ	SZŠ
	dílny pro recitátory 3. a 4. kategorie	Trám
15.00–16.50	seminář R	
	2. blok přehlídky – vystoupení pro účastníky Dětské scény	
	Nižší princip, Kastrol, Soukromá ZUŠ Trnka, Plzeň	Fka
skupina A	Jamieáda, LDO ZUŠ Vítězslava Nováka, Jindřichův Hradec	Trám
	Fílelém, Kosode, Miedo, Špenát a kedlubna, ZUŠ F. L. Gassmanna, Most	Tyjátr
skupina B	Fílelém, Kosode, Miedo, Špenát a kedlubna, ZUŠ F. L. Gassmanna, Most	Tyjátr
	Jamieáda, LDO ZUŠ Vítězslava Nováka, Jindřichův Hradec	Trám
17.15–18.00	diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů vystupujících v 2. bloku	Fka-2. podl.
17.15–18.45	dětský diskusní klub	Fka-aula
18.15–19.30	veřejná diskuse o představeních 2. bloku	stodola
20.30	host přehlídky	
	S Jindrou, Dočasně pevný spolek, Svitavy	Trám
Fka	Fabrika Svitavy	
kino	Kino Vesmír	
Trám	Divadlo Trám	
Tyjátr	Alternativní klub Tyjátr	
SZŠ	Střední zdravotnická škola	
MMG	Městské muzeum a galerie ve Svitavách	
stodola	farní stodola svitavské římskokatolické farnosti	

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY – ČÍSLO 2.

Redakce: Josef Pekárek (šéfredaktor), Terezie Pecharová, Veronika Rodová, Roman Manda, Pavel Kocych (grafika a sazba), Ivo Mičkal (foto). Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3. podlaží Fabriky Svitavy. Neprošlo jazykovou korekturou. Uzávěrka čísla 2 - 8. června 2019 v 23:46. Náklad 200 ks.